

RISCURILE MACROECONOMICE INTERNAȚIONALE ACTUALE

---

dr. Silviu- Marius ȘEITAN*

Rezumat

Stadiul actual de dezvoltare al Uniunii Europene este corespunzător derulării proceselor de armonizare necesare realizării stării de echilibru macroeconomic – etapă necesară dezvoltării ulterioare către stadiul de sustenabilitate economică.

Toate conceptele și planurile utilizate în acest scop au fost stabilite în concordanță cu aspecte normale de dezvoltare economică a statelor ce formează uniunea și ale evoluției relațiilor economice internaționale.

La acest moment, aspectul principal al evoluției economice internaționale este cel marcat de primul stadiu de evoluție a crizei economice mondiale, urmată de numeroase efecte mai mult sau mai puțin predictibile.

Principala problemă actuală, atât pentru Uniunea Europeană, cât și pentru fiecare stat membru, este aceea de luare în calcul și analiză a problematicii complexe determinate de criza economică internațională, în direcția identificării căilor și instrumentelor utile pentru prevenirea sau diminuarea efectelor.

Abstract

The actual development stadium of the European Union is those of increasing the harmonization process towards the attaining of the macroeconomic equilibrium as a necessary step in entering a sustainable development economic way.

All the concepts and plans used for such task were established according to a normal macroeconomic way of each country entered or member of the Union and also according to a normal way of the international economic relationships.

Now, the main aspect of the international economy development is the actual first stage of the economic crisis followed by numerous more or less predictable effects on the international market.

---

* *Cercetător științific III, Centrul de Cercetări Financiare și Monetare "Victor Slăvescu", ACADEMIA ROMÂNĂ.*

The main actual problem, either for the European Union situation or for each member state one, is to consider and analyze the complex problem of the actual crisis towards the identifying of any way and instruments able to prevent or diminish any effect.

Cuvinte cheie: chilibru, omogenitate, eficacitate, riscuri, sustenabilitate.

Cod JEL: E 60

Problematica generală

Obiectivul general strategic al managementului macroeconomic este dezvoltarea sustenabilă în condițiile date de mediul economic intern și internațional, ceea ce presupune flexibilizarea la maximum a concepției privind managementul macroeconomic, pentru obținerea unui grad cât mai bun de fructificare a oportunităților, de diminuare a riscurilor și de absorbție a șocurilor, coordonata de flexibilitate a politicilor macroeconomice fiind impusă de dimensiunea spațio-temporală, de multe ori având un grad mic de predictibilitate a inputurilor transmise de acțiunea mediului economic real către programul de administrare a politicilor macroeconomice.

Principalele aspecte ale mediului economic internațional actual

La momentul actual, economia internațională se află în situația de început al unei crize economice, probabil grave și prelungite și care își are principala sursă în dezechilibrul creat, din cauza diverșilor factori, între nevoi și resurse – dezechilibru accentuat și de lipsa de flexibilitate a managementului politicilor macroeconomice și care, la rândul ei, este consecința unei multitudini de factori, dintre care principalii sunt: lipsa de specialiști la nivelele dezvoltare și implementare a programelor; eterogenitatea și discontinuitatea politică la nivelele de decizie și constrângerea creată de obligații naționale decurgând din participarea procese de integrare regională – obligații care, de multe ori, se suprapun peste nevoile de răspuns la activitatea unor factori externi riscanți pentru mediul economic și sunt, în mod eronat, categorisite ca prioritare, deplasând astfel conceptul de interes economic național într-o sferă cu mai puțin corespondent în realitate și unde se încearcă dezvoltarea conceptului de interes economic regional, încercându-se, astfel, în mod eronat, ignorarea

importanței diferențelor de standing economic de la un sistem național la altul.

Problematika particulară

La momentul actual, România se află în plin proces de integrare economică europeană, ceea ce impune acceptarea acestei coordonate ca fiind prioritară pentru proiectarea și implementarea programelor macroeconomice. În același timp, însă, economia României este un receptor al fenomenelor riscante având ca sursă criza economică mondială, principalele canale de transmitere fiind: relațiile financiare; relațiile comerciale; și relațiile din domeniul energetic. Această situație este, de fapt, proprie tuturor statelor lumii, diferența fiind aceea de intensitate a resimțirii efectelor crizei economice mondiale –, intensitate care are următoarele coordonate principale:

- agravante: gradul de implicare în relațiile economice internaționale și care este direct proporțional cu nivelul de dezvoltare al sistemului macroeconomic național;
- atenuante: nivelul de dezvoltare, continuitatea programelor și gradul de flexibilitate al mecanismelor de management ale sistemului macroeconomic național, în relație de directă proporționalitate cu nivelul de dezvoltare al sistemului macroeconomic național.

Esența problemei este aceea că, în condițiile crizei economice actuale (sau, în general, în condiții de criză), sisteme macroeconomice cu posibilități diferite de receptare și răspuns și aflate pe poziții economice substanțial diferite sunt, practic, obligate să accepte o aceeași prioritizare a problematicilor macroeconomice generale, rezultatul fiind prelungirea termenului de existență a unor diferențe substanțiale ale nivelelor de dezvoltare macroeconomică națională, ceea ce ar putea conduce la îngreunarea realizării unui echilibru macroeconomic regional, ca principal fundament al dezvoltării regionale sustenabile.

Analizând ecuația echilibrului macroeconomic a lui Fischer,

$$m \times V = p \times T \quad (1)$$

unde: m = masa monetară în circulație;

V = viteza de rotație a banilor în economie;
p = nivelul prețurilor în economie;
T = producția în economie,

și utilizând condiția teoretică pentru o economie stabilă, cum este cazul statelor membre cu sisteme economice dezvoltate,

$$V = ct. \quad (2)$$

se ajunge la:

$$\frac{p \times T}{m} = ct. \quad (3)$$

sau, în termeni practici, avem:

$$V \approx ct. \quad (4)$$

respectiv:

$$\frac{p \times T}{m} \approx ct. \quad (5)$$

Pentru cazul statelor membre cu economii în dezvoltare, cum este cazul noilor state membre, condiția poate fi scrisă ca:

$$V \rightarrow ct. \quad (6)$$

respectiv:

$$\frac{p \times T}{m} \rightarrow ct. \quad (7)$$

Luând în calcul situația actuală a noilor state membre, descrisă prin ecuații de tipul (6) și (7), la momentul integrării lor în Uniunea Monetară Europeană situația acestora va fi descrisă prin ecuații de tipul (4) și (5), ca și în cazul statelor membre cu sisteme economice dezvoltate, diferențele de situația unui stat la a celuilalt fiind cuantificate de marja de aproximare reprezentată prin ecuațiile (4) și (5), diferențe agravate de criza economică mondială, ceea ce impune

asimilarea unui grad suficient de bun al managementului principalelor politici macroeconomice europene –,concept care se transpune în următoarele tendințe necesare:

- adoptarea unui grad de flexibilitate al politicii monetare unice superior celui programat, datorită efectelor crizei economice mondiale, ceea ce determină nevoia de reanalizare a cuantumului masei monetare utilizate în operațiunile de open market;
- reanalizarea programului de etapizare a armonizării, în direcția unificării, la nivelul politicilor fiscale, acest aspect decurgând dintr-o necesitate de prim ordin și anume de acordare a unor posibilități suficiente, la îndemâna statelor membre, de intervenție și reglaj asupra situațiilor economice naționale și care ar putea absorbi și o parte din diferențele de aproximare, din cadrul ecuațiilor (4) și (5), ceea ce ar da posibilitatea atingerii unui grad superior de corespondență între situațiile macroeconomice naționale ale statelor membre;
- reanalizarea coordonatelor de constituire a bugetului Uniunii Europene, principalele două obiective fiind: constituirea unui fond anticriză și identificarea unui raport de echilibru între obligațiile statelor membre față de bugetul unic și nevoile lor interne în condițiile apariției efectelor crizei economice mondiale.

O primă concluzie se referă la aceea că pregătirea sistemelor macroeconomice pentru prevenirea și atenuarea efectelor crizei economice mondiale este de natură a crește cuantumul necesar al fondurilor bugetare cu poziții special alocate pentru acest scop, ceea ce era de așteptat; aceste cheltuieli, însă, sunt majorate de poziția de stat membru al uniunii prin:

- nevoia de susținere a programelor de integrare europeană;
- nevoia de pregătire pentru receptarea unor riscuri decurgând din poziția de stat membru al uniunii – riscuri ale căror potențiale efecte nu se absorb în totalitate, prin acțiunile comune.

Revenind la forma prelucrată (5) a ecuației echilibrului macroeconomic definită de Fischer, se poate face și o comparație, la nivelul analizei calitative, între situația statelor membre cu sisteme economice dezvoltate și situația statelor membre cu sisteme economice în dezvoltare, și anume: în ambele cazuri, prețurile

produselor similare din economie tind să ajungă la o situație de comparabilitate, diferențele substanțiale păstrându-se pentru producția de bunuri din economie și masa monetară în circulație –, diferențe care, cel mai probabil, se vor păstra și ulterior momentului integrării monetare, situație care va atrage după sine necesitatea unui efort mai mare al politicii monetare unice, concretizat printr-o mai mare intensitate a operațiunilor de open market, în direcția susținerii problemelor de ordin monetar din statele noi membre.

Referitor la problematica flexibilității unei politici macroeconomice unice, referirea directă fiind pentru cazul politicii monetare unice, aceasta este mai puțin flexibilă decât în cazul unei politici monetare naționale, datorită următorului principal aspect: concentrarea eforturilor, în mod diferențiat, către zone monetare a căror omogenitate a nivelelor de dezvoltare este încă departe de a se realiza –, situație coexistentă cu necesitatea adoptării unei direcții comune de acțiune care să încerce să acopere o paletă largă a problematicilor de rezolvat. Politica monetară unică și în general orice politică macroeconomică unică va deveni mai flexibilă și își va mări eficacitatea de răspuns asupra unor factori externi pe măsură ce nivelele de dezvoltare economică ale statelor membre se vor omogeniza.

Un al doilea set de concluzii, referitor la posibilitățile de răspuns ale statelor membre la acțiunea unor factori economici externi, evidențiază că:

- eficacitatea politicilor macroeconomice unice depinde în sens direct proporțional de gradul de omogenitate existent între nivelele de dezvoltare ale statelor membre;
- având în vedere amplificarea situațiilor de acțiune, din exterior, a unor factori de natură economică asupra sistemului macroeconomic al Uniunii Europene, devine din ce în ce mai necesară identificarea și utilizarea unui set de indicatori macroeconomici care să evalueze gradul de eterogenitate/omogenitate existent între nivelele de dezvoltare ale Statelor Membre; un astfel de set de indicatori se impune a fi utilizat și pentru dimensionarea temporală a etapelor strategiilor de armonizare și unificare ale altor politici macroeconomice;
- în perioada imediat următoare și mai ales imediat ulterior extinderii Uniunii Monetare, principalele pârghii

macroeconomice la îndemâna statelor membre în direcția consolidării stării de echilibru macroeconomic național și a stabilirii direcțiilor de dezvoltare sustenabilă rămâne politica fiscal-bugetară;

- politicile fiscal-bugetare naționale ale statelor membre nu trebuie coordonate spre unificare într-un ritm mai alert decât omogenizarea nivelelor de dezvoltare economică ale statelor membre, într-un quantum suficient și stabil, întrucât ar deveni iminent riscul de diminuare drastică a posibilităților de răspuns a politicilor macroeconomice la acțiunile unor factori economici din exterior, ceea ce ar determina dezechilibre majore ale sistemului macroeconomic al uniunii.